

ภาพรวม กับภาพชำแหละ

การมองและคิดแบบแยกส่วนจะนำไปสู่สภาวะวิกฤติเสมอ

การชำแหละประเทศไทยโดยสื่อต่างประเทศ ผมเดินทางไปต่างประเทศหลายครั้ง ได้อ่านและได้ยินการสื่อเกี่ยวกับประเทศไทย รวมทั้งได้อ่านข่าวสารจากต่างประเทศในประเทศไทยเอง ล้วนเป็นไปในทางลบ เช่น ประเทศไทยเต็มไปด้วยทุจริตคอร์รัปชัน การเลือกตั้งสกปรก นายกรัฐมนตรีไทยมีชนกติดหลังกำลังต้องขึ้นศาล และอื่นๆ

เรื่องเหล่านี้ปฏิเสธไม่ได้ว่าไม่จริง

แต่เป็นการเสนอแบบแยกส่วน และเลือกเสนอหรือเป่าบางส่วนให้โป่งเกินความเป็นจริงของทั้งหมด

การชำแหละนั้นเขาใช้กับสุกรหรือโคที่ตายแล้ว หรือชำแหละให้ตายเมื่อแยกออกเป็นส่วนๆ ก็ไม่มีจิต ไม่มีวิญญาณ

คนเป็นๆ นั้นส่วนต่างๆ เชื่อมโยงเป็นหนึ่งเดียวกัน ทำให้มีจิตและวิญญาณ

ชีวิตคือความเชื่อมโยงไปสู่ความเป็นทั้งหมด

การชำแหละแยกเป็นส่วนๆ นั่นก็คือการทำให้ตาย หรือในสภาวะที่ตายแล้ว

ความเป็นทั้งหมดมีคุณสมบัติใหม่ที่ไม่ใช่คุณสมบัติของส่วนย่อย

น้ำประกอบด้วยไฮโดรเจน ๒ อะตอม และออกซิเจน ๑ อะตอม มีสูตรทางวิทยาศาสตร์ว่า H_2O ไฮโดรเจนและออกซิเจนเป็นส่วนย่อย ทั้งไฮโดรเจนและออกซิเจนไม่มีคุณสมบัติแห่งความเป็นน้ำเลย ความเป็นน้ำเป็นคุณสมบัติใหม่ของทั้งหมดคือ H_2O

นางสาวไทยหรือนางงามจักรวาลคงจะสวย

ความสวยเกิดจากความเป็นทั้งหมด

ถ้าเราลองไปเาน้ำดี อูจาระ ปัสสวะ ลำไส้ ของนางสาวไทยหรือนางงามจักรวาลมาดูเป็นส่วนๆ ก็คงจะไม่เห็นความสวยและความงามนั้น

เช่นเดียวกัน ตัวเราเอง ถ้าดูเป็นส่วนๆ ผิวหนังบางแห่งอาจจะไม่สวย ปอด ตับ อาจจะมีตำหนิ แต่ทั้งหมดเชื่อมโยงกันแล้ว เรามีความเป็นคน เรามีศักดิ์ศรีและคุณค่าแห่งความเป็นคน และเราอาจพัฒนาคุณค่าความเป็นคนของเราให้ยิ่งๆ ขึ้น

ประเทศของเราก็เช่นเดียวกัน แม้จะมีตำหนิที่ตรงนั้นบ้างตรงนี้บ้าง แต่ทั้งหมดก็เป็นประเทศที่มีศักดิ์ศรีและมีคุณค่า จริงๆ แล้วก็มีความงามไม่น้อยเสียด้วยซ้ำ หลายเรื่องดีและงามกว่าฝรั่ง ที่แน่ ๆ ก็คือ ประเทศไทยเป็นประเทศที่คนไทยจะอยู่ร่วมกันอย่างยั่งยืน และเรามีศักยภาพที่จะพัฒนาประเทศของเราให้มีคุณค่ายิ่งๆ ขึ้น

อวิชชาทำให้เห็นแยกส่วน ปัญญาทำให้เห็นทั้งหมด

เรื่องตาบอดคลำช้างเป็นตัวอย่างที่ดียิ่ง เพราะตาบอดไม่เห็นช้างทั้งตัว รู้เป็นส่วนๆ ที่แต่ละคนคลำพบคือ ขาข้าง หูข้าง หางข้าง แล้วก็ทะเลาะกันใหญ่เพราะรู้ไม่เหมือนกัน หรือเพราะความไม่รู้ ถ้าตาไม่บอดเห็นช้างทั้งตัวก็ไม่มื่ออะไรจะทะเลาะกัน เพราะส่วนที่ต่างกันนั้นเป็นของช้างตัวเดียวกัน

เวลามีกิเลส เช่น อยากโกรธหรือเกลียด จะเห็นแบบแยกส่วน เช่น สามีหรือภรรยาเวลามีเรื่องโกรธขึ้นมาก็เห็นเฉพาะเรื่องที่ตนไม่พอใจ ไม่เห็นความดีความงามที่มีต่อกันตั้งมากมาย รวมทั้งลูกเต้า ญาติพี่น้อง เพื่อน คิด

แต่ว่าอีกข้างเลวทั้งหมด รับไม่ได้ อยู่ด้วยกันไม่ได้ หรือถึงกับฆ่าแกงกัน มีเรื่องบานปลายใหญ่โตตามมา

จึงกล่าวว่า **การมองและคิดแบบแยกส่วนจะนำไปสู่วิกฤติเสมอ** และว่า **การมองและคิดแบบแยกส่วนเกิดจากอวิชชา**

อวิชชาคือความไม่รู้ หรือการขาดปัญญา หรือมีกิเลสตันหนา การมีกิเลสตันหนาก็ถือว่าเป็นเพราะอวิชชา

การสื่อสารข่าวสารเกี่ยวกับประเทศไทยแบบแยกส่วนหรือแบบซ้ำแหล่ ก็เกิดจากอวิชชาเพราะรู้เห็นเป็นส่วนๆ ไม่รู้ความเป็นทั้งหมดของประเทศไทย หรือเกิดจากกิเลสตันหนาบางอย่าง

ความไม่รู้ภาพรวม แต่รู้เป็นส่วนๆ นั้นเป็นผลของการศึกษาแบบที่เน้น “วิชา” เป็นส่วนๆ แต่ไม่เอา “ความเป็นจริง” ที่เชื่อมโยงเป็นตัวตั้ง

คนโดยทั่วไปจึงมักรู้เป็นส่วนๆ หรือเป็นชั้นๆ แบบชั้นของจิกซอร์ แต่ไม่เห็นทั้งหมดว่าทุกชิ้นของจิกซอร์รวมกันเป็นรูปหมี หรือรูปช้าง หรือรูปเสือ

เมื่อไม่เห็นทั้งหมดก็ขาดปัญญา ถูกบีบคั้นอยู่ในกรงขังของความเป็นส่วนๆ และสรุปจากเฉพาะส่วนที่ตนรู้เห็นให้ดูเสมือนว่าเป็นทั้งหมด ซึ่งก็จะเกิด เพราะทั้งหมดไม่ได้มีคุณสมบัติเหมือนส่วน จึงเป็นอวิชชา และสื่อสารไปสร้างอวิชชาให้แพร่หลายออกไป ไม่เป็นไปเพื่อการสร้างสรรค์

ส่วนเรื่องของกิเลสตันหนาที่นำไปสู่การมอง การคิด และการสื่อสารแบบแยกส่วนนั้นมิได้เป็นนอกประการ ตั้งแต่จิตใจที่ตนยึดมั่นถือมั่น การยึดมั่นในตัวกู (อัตตา หรือ ego) และของกู (อัตตนิยา) การยึดมั่นในผลประโยชน์ของตนและพวกตน เป็นต้น

มหาอำนาจโดยรวมแล้วยังไม่เจริญแต่ถ่างเดียว เพราะยังติดอยู่กับการครอบงำประเทศอื่น เดิมก็ด้วยอำนาจอาวุธแบบเถื่อนๆ โส่ฆ่าฟันผู้คนแย่งชิงทรัพยากรของเขาไปทั่วโลก มีการสะสมทุนอย่างมหิมา แล้วก็ใช้ทุนมหิมาเอาเปรียบผู้อื่น แล้วก็ใช้อำนาจทางการสื่อสารครอบงำโลก ให้รู้เห็นอย่างที่ท่านอยากให้เห็น

ประเทศที่เจริญย่อมไม่หวังครอบงำประเทศอื่น แต่มีจิตสำนึกแห่งความเป็นทั้งหมด เห็นโลกทั้งผองเป็นพี่น้อง ส่งเสริมสนับสนุนให้เพื่อนมนุษย์มีปัญหา มีความเป็นอิสระ พึ่งตนเองได้ และอยู่ร่วมกันอย่างสันติทั้งโลก

ขอเพื่อนคนไทยจงมีจิตใหญ่ เห็นโลกทั้งหมด เห็นความเจริญและไม่เจริญของฝรั่ง รู้เท่าทันการครอบงำของโลก รู้ตัวเอง รู้ความเป็นมา และเป็นไปของประเทศไทยทั้งหมด อย่าทอดทิ้งและทอดแท้

ที่พูดถึงผลร้ายของการฆ่าเหละไม่ได้แปลว่าเราไม่ควรวิเคราะห์ว่าเรามีข้อไม่ดี หรือเป็นโรคอะไรบ้าง และจัดการแก้ไขหรือรักษาเสีย แต่การวิเคราะห์ภายใต้การสังเคราะห์หรือการรักษาความเป็นทั้งหมดกับการฆ่าเหละไม่เหมือนกัน

การฆ่าเหละก็เพื่อแบ่งเป็นส่วนๆ เอาไปแจกกันกินหรือซื้อขาย หรือทำด้วยโศกจริต โดยไม่เหลือส่วนรวมหรือความเป็นทั้งหมด

แต่การวิเคราะห์เพื่อหวังรักษาให้หายจากโรค เพื่อให้กลับคืนเป็นปกติและสุขภาพดีนั้น ต้องคำนึงถึงคนไข้ทั้งคนหรือความเป็นทั้งหมดไว้ตลอดเวลา เช่น จะบำรุงกำลังคนไข้อย่างไร จะให้กำลังใจอย่างไร จะทำอะไรหรือไม่ทำอะไร ไม่ใช่เจาะจงจะตัดจะผ่าอย่างไรก็ได้ โดยไม่คำนึงถึงคนไข้เป็นองค์รวม ถ้าทำอย่างนั้นคนไข้จะตาย

ชีวิตเป็นตัวอย่างของระบบที่ดีที่สุด

ในชีวิตร่างกายของเรามีความหลากหลายสุดประมาณ แตกต่างกัน ตั้งแต่สมองจนถึงหัวแม่เท้า แต่ในท่ามกลางความหลากหลายนี้มีบูรณาการเป็นเอกภาพจึงเป็นชีวิตอย่างที่เรเป็น

ถ้าหัวใจไปทาง ปอดไปทาง ตับไปทาง เราก็คงมีชีวิตอยู่ไม่ได้

ฉะนั้นในความเป็นประชาธิปไตยนั้น นอกจากความหลากหลายแล้วควรมีความเป็นเอกภาพด้วย ไม่ใช่ความหลากหลายอย่างแตกแยกไปคนละทางสองทางโดยขาดเอกภาพ กฎของเรากำลังอยู่ที่การส่งเสริมความหลากหลายและการเชื่อมโยงกันอย่างบูรณาการ เพื่อให้มีชีวิตและมีพลัง

ร่างกายลงทุนในเรื่องข้อมูลข่าวสารและการสื่อสารให้รู้ถึงกันอย่าง
มโหฬาร

การรู้ความจริงถึงกับช่วยให้เกิดบูรณาการ สิ่งที่ต้องเป็นความจริง
ถ้ารู้ความจริงแล้ว ย่อมเกิดเรื่องเกิดราวเสียหายใหญ่โตจนวิฤติ

สารที่ผ่านสื่อขณะนี้ยังไม่ใช้ความจริงเพื่อการอยู่ร่วมกันทั้งหมด แต่
ที่จริงอาจเป็นอวิชาเสียเป็นส่วนใหญ่

กุญแจสำคัญของการสร้างการอยู่ร่วมกันอย่างเป็นปึกแผ่นคือ การมี
ระบบข้อมูลข่าวสารและการสื่อสารที่ทำให้รู้ความจริง หรือมีปัญหาอย่างทั่ว
ถึง ก็หวังว่ารัฐบาลจะทำในข้อนี้ และสังคมช่วยกันกำกับให้รัฐบาลทำตามข้อนี้

ในการสื่อสารนั้นอยากให้ศึกษาสิ่งที่พระพุทธรเจ้าสอนในข้อที่เรียกว่า
วจีสุจริต วจีสุจริตประกอบด้วย

๑. เป็นความจริง มีที่มาจากที่อ้างถึง

๒. เป็นปียวาจา

๓. พุดถูกกาลเทศะ

๔. พุดแล้วประกอบด้วยประโยชน์

ขอให้พิจารณากันอย่างละเอียด โดยเฉพาะผู้ทำหน้าที่ทางวิชาการ
ว่าเรื่องที่ท่านกำลังจะพูดนั้นเป็นความจริง มีที่มาจากที่อ้างอิงหรือไม่ เป็น
ปียวาจาหรือไม่ ถูกกาลเทศะหรือไม่

แม้เป็นความจริง แต่ถ้ายังไม่ถูกกาลเทศะก็ยังไม่พุด เพราะพุดแล้ว
ไม่ประกอบด้วยประโยชน์ หรืออาจจะเป็นโทษก็ได้

การพุดที่เป็นวจีสุจริตจึงต้องการสติ ต้องการปัญญาเป็นอย่างมาก
สัมมาวาจาจึงเป็นมรรคหนึ่งในอริยมรรค ๘ เพราะเป็นไปเพื่อการลดตัวกู
ของกู เพื่อความถูกต้อง ความเจริญเกิดจากความถูกต้อง

คนในปัจจุบันอาจมีความรู้มากขึ้น แต่มีปัญญาน้อยลง

ความรู้อาจจะรู้เป็นเรื่องๆ แต่ปัญญาหมายถึงรู้อย่างเชื่อมโยงจนรู้
ทั้งหมด

การรู้เป็นบางส่วนทำให้เกิดความบีบคั้นหรือความทุกข์ การรู้ทั้งหมดจะทำให้หลุดพ้นจากความบีบคั้น หรือเป็นอิสระ

คนไทยจำนวนหนึ่งเมื่อได้ยินเรื่องความประพฤติอันไม่เหมาะสมของ ส.ว. หรือการโง่งมเลือกตั้ง หรืออื่นๆ เกิดความทุกข์และความวิตกกังวลว่าการเมืองของเราเลวลง มองไม่เห็นอนาคต

ถ้าเห็นทั้งหมดจะรู้ว่าการเมืองของเรากำลังดีขึ้น

ในช่วงเวลา ๖๐ กว่าปี การเมืองของเราวิวัฒนาการมาไกล จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ผ่านเผด็จการโดยกองทัพ เข้าสู่ระบอบประชาธิปไตย แต่ก็สามารถเขียนรัฐธรรมนูญใหม่ทั้งฉบับเพื่อการปฏิรูปการเมืองโดยไม่ต้องรบรามาพัน

เดิมสังคมไทยอยู่ในความมืด ในความมืดคนทำผิดเป็นปกติวิสัย แต่สาธารณะไม่รู้

บัดนี้สังคมไทยสว่างขึ้น การที่เห็นคนทำผิดไม่ได้แปลว่ามีคนทำผิดมากขึ้น บ้านเมืองกำลังเลวลง แต่เพราะความสว่างเราจึงเห็นคนทำผิด ซึ่งเป็นเรื่องที่ดีที่สังคมเห็นคนทำผิด และเข้ามาบีบคั้นไล่ต้อนความไม่ถูกต้อง เมื่อสังคมสว่างขึ้นอีกและสว่างนานพอสมควร คนทำผิดจะน้อยลง บ้านเมืองจะดีขึ้น

พรรคการเมืองจะหาเสียงหรือไม่ มีนโยบายดีหรือไม่ หรือรัฐบาลมีนโยบายดีหรือไม่ นั่นเป็นส่วนย่อยและไม่สำคัญมากเท่าภาพรวม

ภาพรวมก็คือในการเลือกตั้งครั้งที่แล้ว เป็นครั้งแรกที่ประชาชนเลือกเพราะนโยบาย

เมื่อเลือกเพราะนโยบาย สังคมก็จะเข้ามาเรียกร้องกดดันตรวจสอบให้รัฐบาลทำตามนโยบาย รัฐบาลจะไม่ทำไม่ได้ จะทำให้สำเร็จก็ต้องใช้ความรู้และการมีส่วนร่วมของสังคม ก็จะเป็นการกระตุ้น “สามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา” คือ

๑. การสร้างความรู้
๒. การเคลื่อนไหวทางสังคม และ
๓. การเชื่อมโยงกับการเมือง

เมื่อมีการประกอบเป็นโครงสร้าง “สามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขา” ก็จะทำให้ประเทศมีพลังที่จะเขยื้อนเรื่องยากๆ ประดูจภูเขาที่เคลื่อนไหวไม่ได้ในอดีต และทำให้ปัญหาต่างๆ ของไทยที่หมักหมมเพิ่มพูนจนวิกฤติ ให้ยับเขยื้อนแก้ไขได้ การที่ประชาชนออกเสียงเลือกตั้งเพราะนโยบาย และสังคมเข้ามา มีบทบาทตรวจสอบ กดดัน กำกับภาคการเมือง ถือว่าประชาธิปไตยของเราพัฒนาอย่างก้าวกระโดดไปสู่ระดับใหม่

เพื่อนคนไทยครับ ถ้ามองภาพรวมประเทศไทยยังมีเรื่องดี ๆ อีกมาก อย่าเพิ่งหมดหวังหรือเกลียดประเทศไทย

เราถูกวางยามานานให้คิดว่าคนไทยเป็นคนไม่ดีและไม่เก่ง จะทำอะไรดี ๆ ก็ต้องให้ต่างชาติมาทำให้

การคิดแบบต่างชาติและพึ่งต่างชาติมากเกินไปทำให้เราสูญเสียอธิปไตยทางเศรษฐกิจ ทำให้คนไทยไม่สามารถกำหนดอนาคตของตนเองได้ ซึ่งเป็นภัยต่อความอยู่รอดของชาติ

อรรถา หิ อรรถโน นาโถ เราควรหันไปหาคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า เรื่องการพึ่งตนเอง

การพึ่งตนเองทำให้เราเข้มแข็ง มีศักดิ์ศรี และอยู่รอดได้

รัฐมีเครื่องมือมากมายที่จะนำมาใช้ให้คนไทยสร้างจิตสำนึกใหญ่ รู้และเห็นความเป็นทั้งหมด รู้ประวัติศาสตร์ของชุมชนท้องถิ่น รู้รากเหง้าของตนเอง สร้างความเข้มแข็งของชุมชนทั้งหมด สร้างความเชื่อมโยงทุกส่วนของสังคมให้เป็นพลังแผ่นดิน ทั้งพลังทางสังคม พลังทางวัฒนธรรม พลังทางปัญญา พลังทางศีลธรรม และพลังทางเศรษฐกิจ เชื่อมโยงกับสากลอย่างรู้เท่าทันและอย่างมีดุลยภาพ

การปฏิรูปทั้งหลายซึ่งรวมถึงการปฏิรูปการศึกษา การปฏิรูปสื่อ และการปฏิรูปกฎหมาย ต้องเป็นไปเพื่อสร้างพลังแผ่นดินให้คนไทยสามารถสร้างสรรค์แผ่นดินแห่งนี้ให้เป็นดินแดนที่คนไทยอยู่ร่วมกันด้วยความร่มเย็นเป็นสุข และมีความภูมิใจในศักดิ์ศรีและคุณค่าของการเป็นคนไทย

๙ เมษายน ๒๕๔๔